

18.9.2008

Dnro 2075/4/07

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Juha Niemelä

VIIVÄSTYS KUNTOUTUSHAKEMUKSEN KÄSITTELYSSÄ

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 20.6.2007 päivätyssä kirjeessään Kansaneläkelaitoksen menettelyä kuntoutusasiassaan. Hän kertoi jättäneensä laituskuntoutushakemuksen Kansaneläkelaitokseen 30.3.2007. Kansaneläkelaitoksen Porin toimisto oli kantelijan mukaan kahden kuukauden kuluttua pyytänyt häntä toimittamaan kahden viikon kuluessa kuntoutussuunnitelman hakemuksensa liitteeksi.

Kantelijan mielestä lisäselvityspyyntö oli tarpeeton, koska hänellä oli jo voimassa oleva kuntoutussuunnitelma. Lisäksi hän ihmettelee sitä, että pyyntö tuli vasta kahden kuukauden kuluttua hakemuksen toimittamisen jälkeen ajankohtana, jolloin terveydenhuollon kesälomakausi oli alkamassa.

3 RATKAISU

3.1 Kannanotot

Katson Kansaneläkelaitoksen laiminlyöneen käsitellä kantelijan sille 30.3.2007 toimittamaa laituskuntoutushakemusta hallintolain edellyttämällä tavalla asianmukaisesti ilman aiheetonta viivytystä.

Muilta osin kantelu ei anna minulle aihetta toimenpiteisiin.

Perustelen kannanottojani seuraavasti.

3.2 Lisäselvityspyyntö

Kansaneläkelaitoksen selvitys

Kansaneläkelaitos on selvityksissään käynyt läpi asiaan sovellettavaa lainsäädäntöä ja noudattamaansa käytäntöä. Porin vakuutuspiirin mukaan kolmeksi vuodeksi tehtävässä kuntoutussuunnitelmassa lääkäri ottaa kantaa potilaan kuntouttamiseen pitkällä aikavälillä. Pääasiassa tällöin otetaan piirin mukaan kantaa avokuntoutukseen, mutta siinä voi olla myös maininta laituskuntoutuksen tarpeesta.

Vakuutuspiirin mukaan laituskuntoutusjakson edellytyksenä on kuitenkin se, että asiakkaalla on todettu ajankohtainen laituskuntoutuksen tarve. Hoitavan lääkärin tulee perustella jokainen kuntoutusjakso erikseen ja asettaa sille myös tavoitteet. Tästä syystä laituskuntoutushakemukseen tulee liittää myös erillinen lääkärinlausunto.

Lounais-Suomen aluekeskus on todennut lisäksi, että kantelijalle lokakuussa 2004 Rauman aluesairaалassa laaditussa kuntoutussuunnitelmassa oli suositeltu vuosittaista kolmen viikon laitostajaksoa toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Aluekeskuksen mukaan kantelijan sairauden oireilun vaikutus toimintakykyyn voi olla kuitenkin vaihteleva, minkä vuoksi on keskuksen mukaan ollut tarkoituksenmukaista pyytää häntä hoitavalta taholta päivitetty lausunto toimintakyvystä ja kuntoutuksen tarpeellisuudesta mahdollisimman oikeudenmukaisen ja oikea-aikaisen kuntoutuspäätöksen tueksi.

Myös terveys- ja toimeentulo-osaston kuntoutusryhmän mukaan lisäselvityspyyntö on ollut perusteltu. Sen mukaan Rauman aluesairaалassa laaditussa kuntoutussuunnitelmassa ei ole perusteltu laituskuntoutusta eikä kuntoutukselle ole asetettu myöskään tavoitetta.

Menettelyn arviointia

Saamani selvityksen perusteella katson Kansaneläkelaitoksen Porin toimiston menetelleen sille laissa säädetyn harkintavallan puitteissa pyytäänsä kantelijaa toimittamaan hakemuksensa liitteeksi kuntoutussuunnitelman laatijalta selvityksen vuodelle 2007 haettavan suunnitelman tavoitteesta ja ajankohtaisen selvityksen kantelijan toimintakyvystä.

3.3

Asian viivytyksetön käsittely

Lainkohdat

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä. Hallintolain 23 §:n asettaa puolestaan viranomaisille velvollisuuden käsitellä hallintoasiat ilman aiheutonta viivytystä.

Kuntoutuksen oikea-aikaisuus on erittäin tärkeää niin laituskuntoutusjaksojen kuin muunkin kuntoutuksen osalta. Muun muassa tämän vuoksi pidän välttämättömänä, että Kansaneläkelaitos käsittelee niitä koskevat hakemukset viivytystä.

Käsittelytiedot

Kantelija toimitti hakemuksensa Kansaneläkelaitokselle 30.3.2007. Porin toimisto pyysi 30.5.2007 häntä toimittamaan lisäselvitystä. Kantelija toimitti pyydetyn selvityksen 7.6.2007. Kansaneläkelaitos antoi kantelijalle myönteisen päätöksen 14.6.2007. Asian käsittely Kansaneläkelaitoksessa kesti siis 2,5 kuukautta.

Menettelyn arviointia

Kansaneläkelaitos ei ole selvityksissään ottanut juurikaan kantaa kantelijan asian käsittelyaikaan. Porin vakuutuspiiri on ilmoittanut, että kuntoutusasioiden läpimenoaika oli piirissä ollut 24 päivää vuonna 2006. Vuoden 2007 alkupuoliskolla käsittelyajat olivat piirin mukaan tilapäisesti pidentyneet, mutta työjonot on sen jälkeen saatu ajan tasalle. Piirin mukaan esimerkiksi virkavapaudet tai hake-

musmäärien muutokset saattavat aiheuttaa tilapäistä ruuhkaa, kun henkilökunnan määrä on mitattu normaalien hakemusmäärien mukaiseksi.

Käytössäni olevien tilastotietojen mukaan Kansaneläkelaitoksen vuodelle 2008 asettama valtakunnallinen tavoite kuntoutusasioiden läpimenoajaksi on 28 päivää.

Kantelijan asian käsittelyaika on siis yli kaksinkertainen Porin vakuutuspiirin ilmoittamaan läpimeno-aikaan. Saamani selvityksen mukaan jo siinä vaiheessa, kun Kansaneläkelaitos otti hänen hakemuksensa käsittelyyn, se oli ollut vireillä lähes kaksi kuukautta. Saamassani selvityksessä ei ole yksilöity niitä tekijöitä, jotka johtivat läpimenoajan pidentymiseen alkuvuonna, eikä myöskään sitä, kuinka pitkiä käsittelyajat tuolloin olivat. Totean tältä osin lisäksi, että käsitykseni mukaan Kansaneläkelaitoksen tulee järjestää ratkaisutoimintansa sellaiseksi, että hakemusten viivytyksetön käsittely ei vaarannu.

Saamani selvityksen perusteella katsonkin Kansaneläkelaitoksen Porin vakuutuspiirin laiminlyöneen käsitellä asiaa ilman aiheetonta viivytystä. Käsitykseni mukaan vakuutuspiiriin tulee toimistoilleen antaman koulutuksen yhteydessä korostaa hakemuksen viivytyksettömän käsittelyn tärkeyttä.

3.4

Muut seikat

Lisäselvityspyynnössä asetetun kahden viikon määräajan osalta viitataan Kansaneläkelaitoksen terveys- ja toimeentuloturvaosaston kuntoutusryhmän lausunnossaan esittämään. Ottaen huomioon, että kantelija onnistui hankkimaan pyydetyn selvityksen hänelle annetussa määräajassa, ei asia anna minulle aiheita enempään toimenpiteisiin.

Kantelija oheisti kanteluunsa Invalidiliitto ry:n 18.10.2006 päivämäärän, Harjavallan Seudun Invalidit ry:lle osoitetun kirjoituksen. Kirjoitus koski Kansaneläkelaitoksen päätöksentekoa suhteessa kuntoutetuksi ja kuntoutusrahaetuksi koskevaan lakiin ja Kansaneläkelaitoksen sisäisiin ohjeisiin, ja siinä viitataan oikeusasiamiehelle tehtyyn kanteluun.

Olen antanut kirjoituksessa viitattuun kanteluun ratkaisuni 28.9.2007 (dnro 2898/4/05). Olen käsitellyt siinä Kansaneläkelaitoksen ratkaisutoiminnan ohella lyhyesti myös Kansaneläkelaitosten päätöksistä tehtävien valitusten käsittelyaikoja, joihin kantelijakin on kirjoituksessaan viitannut. Oheistan sanotun ratkaisuni kantelijalle tiedoksi. Muihin toimenpiteisiin kantelijan kirjoitus ei minulle tältä osin anna aiheita.

4

TOIMENPITEET

Saatan jaksossa 3.3 hakemusten viivytyksettömästä käsittelystä esittämäni käsitykset Kansaneläkelaitoksen Porin vakuutuspiiriin tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennökset tästä päätöksestäni. Lähetän päätökseni tiedoksi myös Kansaneläkelaitokselle.